

**Zestawienie uwag Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni sformułowanych w wydanej opinii
wraz z udzielonym stanem uwzględnienia w Prognozie i projekcie aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym
dla obszaru dorzecza Wisły**

Lp.	Treść uwagi organu	Dokument, którego dotyczy uwaga	Forma uwzględnienia uwagi*	Odniesienie do uwagi
1	Załącznik 1 – Ostateczna lista działań ograniczających ryzyko powodziowe od strony morza w tym morskich wód wewnętrznych dla zlewni planistycznej Dolnej Wisły wraz z harmonogramem rzeczowo-finansowym dla „Projektu aktualizacji planu zarządzania ryzykiem powodziowym od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych dla obszaru dorzecza Dolnej Wisły” W działaniu numer” W_AR_20, Nazwa działania” Ochrona przeciwpowodziowa polegająca na przedłużeniu wału w m. Chałupy wraz z <u>wyniesieniem rzędnej drogi DW216</u> ponad poziom wody powodziowej w sąsiedztwie podniesionego wału, w kolumnie podmiot odpowiedzialny za realizację należy dopisać Organ właściwy w odniesieniu do drogi wojewódzkiej. Działanie polegające na wyniesieniu rzędnej drogi DW216 jest poza kompetencjami administracji morskiej.	projekt aPZRP	Uwzględniona	W Załączniku nr 1 dokonano korekty zapisu w części dotyczącej podmiotu odpowiedzialnego za realizację działania.

**Zestawienie uwag GDOŚ sformułowanych w wydanej opinii
wraz z udzielonym stanem uwzględnienia w Prognozie i projekcie aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym
dla obszaru dorzecza Wisły**

Lp.	Treść uwagi organu	Dokument, którego dotyczy uwaga	Forma uwzględnienia uwagi	Odniesienie do uwagi
1	Plany zarządzania ryzykiem powodziowym i ich aktualizacje, zgodnie z art. 173 ust. 21 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 624, ze zm.), zawierają w szczególności opis celów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz katalog działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym. W myśl art. 172 ust. 5 ww. ustawy, przywołane działania ustala się z uwzględnieniem m.in. ich kosztów oraz korzyści, zasięgu powodzi, celów środowiskowych ustalonych dla	projekt Prognozy OOŚ	Częściowo uwzględniona	1. Zweryfikowano podejście do badania wpływu na obszary Natura 2000 2. Aktualne pozostaje zawarte w prognozie stwierdzenie, że stopień szczegółowości analiz środowiskowych jest adekwatny do poziomu szczegółowości ocenianego dokumentu. Ponadto, w prognozie zastosowano zróżnicowany poziom szczegółowości analiz, tzn. w odniesieniu do działań technicznych oceniono je w sposób umożliwiający

<p>jednolitych części wód, a także ochrony ludności i zwierząt oraz ochrony przyrody, w tym ryzyka strat przyrodniczych i ekosystemowych.</p> <p>W APZRP przedstawiono „katalog typów działań” (str. 165-178), który:</p> <p>(1) stanowił podstawę do ustalenia „Ostatecznej listy działań aPZRP dla dorzecza Wisły” (załącznik 1) i „Listy działań planowanych do realizacji w ramach aPZRP ograniczających ryzyko powodzi od strony morza” (załącznik 4);</p> <p>(2) w przypadku działań od 1 do 13 oraz od 15 do 21, jest wykazem rodzajów interwencji postulowanych do powszechnej realizacji, jako tzw. „działania o charakterze horyzontalnym”.</p> <p>Przywołane działania – w zakresie operacyjnym, a tym samym ingerencji w środowisko – stanowią najistotniejszy składnik dokumentu, a jednocześnie wyznaczają dwa poziomy szczegółowości strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Jeden – względnie ogólny, dotyczący wpływu na środowisko kategorii interwencji, drugi – szczegółowszy, związany z oddziaływaniem na środowisko sprecyzowanych przedmiotowo przedsięwzięć o wstępnie wskazanej lokalizacji.</p> <p>Jednak narzucone przez treść APZRP zakresy oceny wpływu na środowisko nie znalazły odzwierciedlenia w „Projekcie prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” (dalej jako prognoza). Autorzy eksponują ogólny charakter APZRP („Większość zawartych w Prognozie analiz i wniosków ma ogólny charakter, co wynika z ich dostosowania do poziomu ogólności zapisów aPZRP”) i z góry wykluczają badanie projektów wskazanych w załącznikach 1 i 4 APZRP („...analizy nie zostały przeprowadzane na poziomie szczegółowości poszczególnych przedsięwzięć i obiektów środowiskowych, lecz zostały oparte na identyfikacji kluczowych oddziaływań jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym stosowaniem aPZRP.”) opierając się na uznaniu, że „...indywidualna ocena poszczególnych działań jednostkowych nie przedstawiałaby miarodajnych informacji z punktu widzenia celu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, czyli kompleksowej oceny wpływu realizacji postanowień Planu jako całości.”. Jednak przywołany powód nie</p>			<p>wyprowadzenie racjonalnych i uzasadnionych wniosków mogących mieć przełożenie na treść aPZRP lub na zasady jego wdrażania.</p>
---	--	--	---

	<p>skłania do uznania tych założeń za prawidłowe i usprawiedliwiające nieprzeprowadzenie oszacowania wpływu konkretnych projektów ujętych w APZRP.</p> <p>Wynika to co najmniej z dwóch okoliczności – pierwsza, to fakt, że nie istnieje możliwość dokonania tzw. „kompleksowej oceny wpływu realizacji postanowień Planu jako całości” bez uwzględnienia sumy skutków konkretnych przedsięwzięć, jedynie w oparciu o zestawienie części teoretycznych, możliwych do wystąpienia oddziaływań charakterystycznych dla różnych kategorii przedsięwzięć; natomiast druga z okoliczności, związana jest z brakiem możliwości ustalenia, na podstawie tak sporządzonej prognozy, czy APZRP może zostać przyjęta wobec treści art. 55 ust. 2 ustawy ooś dotyczącego, krytycznego w świetle możliwości wdrażania tego dokumentu, znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000.</p> <p>Zwrócenia uwagi wymaga także nakreślony cel sporządzenia prognozy, za który uznano odpowiedź na pytanie „czy realizacja założeń zawartych w projekcie aPZRP została zaprojektowana w sposób pozwalający ograniczać ich oddziaływania na środowisko” (str. 11 prognozy). Natomiast trzeba przyjąć, że uniwersalnym celem sporządzania prognozy jest przedstawienie, adekwatnych w świetle art. 52 ust. 1 ustawy ooś, informacji, o których mowa w art. 51 ustawy ooś i które zdecydowanie wykraczają poza ramy przyjęte przez Autorów</p>			
2	<p>Dodatkowo odnosząc się do stwierdzenia (str. 13 prognozy), że „Stopień szczegółowości treści Prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do charakteru i stopnia szczegółowości treści ocenianych dokumentów. Z uwagi jednak na zasięg przestrzenny dokumentu (obszar dorzecza) indywidualna ocena poszczególnych działań jednostkowych nie przedstawiałaby miarodajnych informacji z punktu widzenia celu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, czyli kompleksowej oceny wpływu realizacji postanowień Planu jako całości. Dlatego też zdecydowano o przeprowadzeniu oceny dla kategorii (grup) działań, zróżnicowanych z uwagi na ich charakter i skalę.”, należy podkreślić, że analizy nie zostały przeprowadzone na poziomie szczegółowości poszczególnych przedsięwzięć i obiektów środowiskowych, lecz zostały oparte na identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym</p>	projekt Prognozy OOŚ	Wyjaśniona	<p>Aktualne pozostaje zawarte w prognozie stwierdzenie, że stopień szczegółowości analiz środowiskowych jest adekwatny do poziomu szczegółowości ocenianego dokumentu. Ponadto, w prognozie zastosowano zróżnicowany poziom szczegółowości analiz, tzn. w odniesieniu do działań technicznych oceniono je w sposób umożliwiający wyprowadzenie racjonalnych i uzasadnionych wniosków mogących mieć przełożenie na treść aPZRP lub na zasady jego wdrażania. W obliczu braku danych o przewidywanych działaniach nietechnicznych i przedsięwzięć o charakterze technicznym (w tym: braku danych o ich lokalizacji, zakresie, skutkach hydrologicznych, efektywności itp.) uznano, że nie ma możliwości wyprowadzenia bardziej szczegółowych (w przy tym racjonalnych, miarodajnych, uzasadnionych, odwołujących</p>

<p>stosowaniem APZRP. Wskazać tu należy, że art. 52 ust. 1 ustawy ooś mówi o konieczności dostosowania oceny do stopnia szczegółowości ocenianego projektu dokumentu. Wykonanie analiz ogólnych, na podstawie wiedzy teoretycznej jest prawidłowe w przypadku zadań zdefiniowanych ogólnie, o nieokreślonej lokalizacji. Należy zaznaczyć, że analizy bardziej szczegółowe powinny dotyczyć wszystkich przypadków, w których ich wykonanie jest możliwe. Projekt APZRP w znacznej mierze obejmuje dokładnie opisane przedsięwzięcia w konkretnych lokalizacjach (np. poprzez podanie kilometrażu cieków). Samo zróżnicowanie działań oraz brak możliwości oceny ilościowej nie są wystarczającymi przesłankami do ograniczenia zakresu oceny do analiz ogólnych. Ocena jakościowa może być oceną dogłębną i przynoszącą konkretne rezultaty. Decydująca dla przyjętej metody oceny powinna być możliwość przeprowadzenia bardziej szczegółowych badań dla poszczególnych zadań, objętych projektem APZRP.</p> <p>Wobec powyższych ustaleń uzasadnione jest stwierdzenie, że prognoza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie spełnia m.in. określonego w art. 52 ust. 1 ustawy ooś, wymogu dostosowania informacji w niej zawartych do treści i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu (APZRP); – w świetle wyżej już przywołanego art. 55 ust. 2 ustawy ooś, nie umożliwia rozstrzygnięcia czy realizacja APZRP może prowadzić do znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000, a następnie, jeśli oddziaływanie takie nie jest wykluczone, to czy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, ze zm.). <p>Dodatkowego zaznaczenia wymaga fakt, że wyżej opisana problematyka sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko była już kilkakrotnie prezentowana w stanowiskach Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w odniesieniu do projektów z zakresu planowania gospodarki wodnej (pismo z dnia 9 lipca 2020 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.410.2.2020.TW/KSZ, dotyczące projektu „Projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy”; pismo z dnia 13 maja 2021 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.410.5.2021.TW/KS, dotyczące projektu „Programu inwestycyjnego w zakresie jakości i ograniczania strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi”, czy pismo z dnia 6 sierpnia 2021 r., znak: DOOŚ-</p>			<p>się do faktów i możliwych do przełożenia na treść aPZRP ustaleń w zakresie oceny oddziaływań skumulowanych. Charakter ustaleń aPZRP w odniesieniu do działań i przedsięwzięć (oraz ich efektywności wyrażonej np. w zmianach hydrologicznych lub innych) nie pozwala na wyprowadzenie bardziej szczegółowych wniosków. W tej sytuacji autorzy prognozy uznali, że dokonanie próby bardziej szczegółowych analiz nie mogłoby być zbudowane na faktach (tj. na odpowiednio szczegółowych ustaleniach PZRP), a więc nie mogłoby mieć uprawnionego przełożenia na wnioski, a także prowadziłoby do zniekształcenia charakteru skutków środowiskowych aPZRP. Natomiast uznając ideę zawartą w treści uwagi za słuszną, autorzy prognozy sformułowali zalecenia/rekomendacje o charakterze systemowym odnoszące się do systemu zarządzania aspektami środowiskowymi przy wdrażaniu ustaleń aPZRP.</p>
--	--	--	--

	TSOOS.410.10.2021.BW/KS, dotyczące projektu "Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027").			
3	<p>W kontekście ww. niedostosowania prognozy do wymogu określonego w art. 52 ust. 1 ustawy ooś, zwrócenia szczególnej uwagi wymaga także tzw. „ocena akceptowalności środowiskowej”, którą opisano w APZRP. Zasadniczą wątpliwością, która tu się pojawia, jest brak integracji tej oceny z procesem tworzenia prognozy. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że dokonano oceny środowiskowej na potrzeby koordynacji APZRP z „RDW, dyrektywą 2009/147/WE i dyrektywą 92/43/EWG”. I o ile opisano procedurę tej oceny (str. 238-245 APZRP), to nie przedstawiono jej wyników w formie umożliwiającej weryfikację. Niezrozumiałe jest także przeprowadzenie prac nad APZRP skutkujące dwukrotną, niezależną i wzajemnie niewykorzystaną analizą tych samych kwestii merytorycznych. Należy wszak zaznaczyć, że Autorzy prognozy (str. 13) - co wyżej wspomniano – nie przeprowadzili wymaganej oceny projektów przewidywanych przez APZRP twierdząc przy tym, że „...ocena przeprowadzona w ramach niniejszej Prognozy ma całkowicie inny cel niż ocena środowiskowa konkretnych działań, która została przeprowadzona w ramach prac nad projektem APZRP”. Ponadto stwierdzenie zamieszczone w prognozie (str. 258), że „Powyższe podsumowanie wyraźnie wskazuje na dominujące negatywne oddziaływania działań technicznych, infrastrukturalnych na komponenty środowiska naturalnego i pozytywne oddziaływania tych kategorii działań na komponenty związane z działalnością człowieka.” poddaje w wątpliwość merytoryczną poprawność i wiarygodność tworzonej w ramach APZRP tzw. „oceny akceptowalności środowiskowej” (wiążącej się ustalaniem działań z uwzględnieniem m.in. ochrony przyrody, w tym ryzyka strat przyrodniczych i ekosystemowych, o czym mowa w przywołanym wyżej art. 172 ust. 5 ustawy Prawo wodne).</p>	projekt Prognozy OOS	Wyjaśniona	<p>Aktualne pozostaje zawarte w prognozie stwierdzenie, że stopień szczegółowości analiz środowiskowych jest adekwatny do poziomu szczegółowości ocenianego dokumentu. Ponadto, w prognozie zastosowano "mieszany poziom szczegółowości analiz", o którym pisze GDOŚ, tzn. w odniesieniu do działań technicznych oceniono je w sposób umożliwiający wyprowadzenie racjonalnych i uzasadnionych wniosków mogących mieć przełożenie na treść aPZRP lub na zasady jego wdrażania. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) i ich aktualizacje (aPZRP) są dokumentami o charakterze planistycznym wyznaczającymi ramy dla realizacji przedsięwzięć mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego w obszarach dorzeczy.</p>
4	<p>Jedną z konsekwencji przyjęcia wadliwych zasad środowiskowej oceny APZRP są także zamieszczone w prognozie stwierdzenia, których zestawienie skłania do uznania ich bezpodstawności – wobec braku odpowiedniego poziomu szczegółowości oceny – i/lub sprzeczności w zakresie możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, tj.:</p>	projekt Prognozy OOS	Uwzględniona	<p>Zweryfikowano podejście metodyczne i przeprowadzono następujące kroki analityczne zapewniające zgodność z przepisami dot. znaczącego negatywnego oddziaływania - w tym m.in. na obszary Natura 2000:</p> <p>1) zidentyfikowano kolizje przestrzenne przewidywanych działań technicznych z:</p>

<p>– „W przypadku działań w odniesieniu, do których wyniki oceny wykazały możliwość wystąpienia prawdopodobnego znaczącego negatywnego oddziaływania np. na obszary Natura 2000 i tam, gdzie nie jest możliwe zastosowanie korzystniejszych środowiskowo wariantów alternatywnych, zaproponowano rozwiązania kompensacyjne. Jednocześnie wskazano na potrzebę realizacji nadrzędnego interesu publicznego, jakim jest ochrona zdrowia ludzkiego i bezpieczeństwa publicznego” (str. 39);</p> <p>– „Należy również uwzględnić kompensację przyrodniczą – zarówno tę wynikającą z ustawy ochronie przyrody (art. 34 w odniesieniu do obszarów Natura 2000), jak i kompensację wynikającą z art. 75 ust. 3 Prawa ochrony środowiska” (str. 226);</p> <p>– „(...) w żadnym z przypadków nie przewiduje się niemożliwego do uniknięcia znaczącego negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na lądowe korytarze ekologiczne” (str. 233);</p> <p>– „Na ten moment nie ma podstaw do stwierdzenia ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze (w tym – na obszary Natura 2000), a wpływ zaplanowanych działań w poszczególnych przypadkach ocenia się jako umiarkowanie negatywny - pod warunkiem zastosowania szerokiego katalogu działań z zakresu unikania i minimalizowania negatywnego oddziaływania na środowisko” (str. 233);</p> <p>– „W obliczu braku wystarczających danych o inwestycjach (a więc także o ich skutkach przyrodniczych) nie racjonalnej ma podstawy do stwierdzenia ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000” (str. 250);</p> <p>– „Istnieje ryzyko generowania przez niektóre działania zapisane w projekcie aPZRP skutków w postaci znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, jednak oddziaływania te są możliwe do uniknięcia, zminimalizowania lub zrekompensowania” (str. 280).</p> <p>Powyższe zapisy oznaczają, że Autorzy prognozy z jednej strony przyznają, że istnieje możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania planowanych przedsięwzięć, a z drugiej strony twierdzą, że nie ma podstawy do stwierdzenia ryzyka znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000. Przy</p>			<p>a) obszarami Natura 2000 oraz innymi obszarowymi formami ochrony przyrody (ustanowionymi w oparciu o polskie przepisy),</p> <p>b) korytarzami ekologicznymi kluczowymi dla spójności i integralności obszarów Natura 2000, w których przedmiotem ochrony są ryby i minogi; źródłem danych o tych korytarzach były projekty drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (wykorzystujące dane opracowane w ramach cyklu planistycznego 2016-2021 oraz uwzględniające m.in. dane z planów ochrony, planów zadań ochronnych i standardowych formularzy danych dla obszarów Natura 2000);</p> <p>2) w odniesieniu do działań technicznych (projekt aPZRP wskazuje, czy dane działanie ma charakter techniczny lub inny – autorzy prognozy nie ingerowali w zasady tej klasyfikacji) zlokalizowanych w obrębie obszarów Natura 2000 oraz korytarzy ekologicznych ważnych dla spójności i integralności obszarów Natura 2000, w których przedmiotem ochrony są ryby i minogi – przeprowadzono analizę pozwalającą na wskazanie, które z działań z pewnością nie generują ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000; w tym celu wyodrębniono działania, co do których:</p> <p>a) potwierdzono, że przeprowadzono dla nich (w ramach przygotowywania projektów aPZRP) indywidualną ocenę akceptowalności środowiskowej, stanowiącą element analizy wielokryterialnej (takie analizy były wykonane dla części działań wskazanych do realizacji w projekcie aPZRP – co jest omówione w części przedstawiającej oceniany dokument); analizy te wykazały, że żadne z ocenionych (a więc nie wszystkich) działań aPZRP nie generuje ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000;</p> <p>b) potwierdzono, że wydano dla nich decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, która potwierdziła brak ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000;</p> <p>c) potwierdzono, że działanie jest jedynie remontem lub odbudową obiektu budowlanego zniszczonego (np. w</p>
--	--	--	--

	<p>tym nie wskazano podstaw założenia braku wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań. W przypadku wielu działań technicznych znane są ich lokalizacje, a zapewne niektóre z nich posiadają wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach i raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Ponadto, wskazano na konieczność uwzględnienia kompensacji przyrodniczej wynikającej z art. 34 ustawy o ochronie przyrody, a bezpośrednio z treści tego przepisu prawnego wynika dopuszczenie, przy spełnieniu ustawowych wymogów, realizacji planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Zasadne jest tu także przywołanie stwierdzenia (str. 280 prognozy), według którego „Dokument w żadnym z przypadków nie przewiduje niemożliwego do uniknięcia znaczącego negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 ...” i podkreślenie, iż zdanie to nie oznacza, że nie wystąpi „niemożliwe do uniknięcia znaczące negatywne oddziaływanie”, a jedynie podsumowuje, że „dokument” – czyli przygotowana według indywidualnych założeń prognoza – nie przewiduje takiego przypadku.</p>			<p>wyniku powodzi) po ustanowieniu obszaru Natura 2000 (co oznacza, że wytypowanie danego obszaru do tej formy ochrony uwzględniało istnienie tego obiektu;</p> <p>3) w ślad za powyższym, w prognozie rekomenduje się do usunięcia wszystkie pozostałe działania techniczne, które spełniają łącznie następujące warunki:</p> <p>a) są zlokalizowane w obrębie obszarów Natura 2000 oraz korytarzy ekologicznych ważnych dla spójności i integralności obszarów Natura 2000, w których przedmiotem ochrony są ryby i minogi;</p> <p>b) nie wykluczono wobec nich ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie wykonano dla nich indywidualnej ocenę akceptowalności środowiskowej potwierdzającej brak ww. oddziaływania, - nie wydano dla nich ostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach potwierdzającej brak ww. oddziaływania, - nie potwierdzono, że działanie jest jedynie remontem lub odbudową obiektu budowlanego zniszczonego (np. w wyniku powodzi) po ustanowieniu obszaru Natura 2000. <p>Uwzględnienie ww. rekomendacji jest warunkiem uznania, że ustalenia projektu aPZRP nie generują ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000.</p>
5	<p>Wobec braku analiz dotyczących poszczególnych działań ujętych w załącznikach 1 i 4 APRZP, nie było możliwe przeprowadzenie właściwej oceny oddziaływań skumulowanych. Informacje przedstawione w załączniku 6A i 6B prognozy stanowią jedynie opisowe przedstawienie relacji przestrzennych (położenie planowanych inwestycji względem lokalizacji obszarów objętych ochroną), cech obszarów objętych ochroną oraz potwierdzenie lub zaprzeczenie możliwości wystąpienia „potencjalnej kolizji działania lub inwestycji z wymaganiami obszaru chronionego”.</p> <p>Presje, jakie prawdopodobnie pojawią się w wyniku realizacji i eksploatacji wszystkich inwestycji przeprowadzonych na danym obszarze chronionym, powinny zostać łącznie przeanalizowane pod kątem wpływu na działania wynikające z planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla tych obszarów, a przede wszystkim</p>	projekt Prognozy OOS	Wyjaśniona	<p>W obliczu braku danych o przewidywanych działaniach nietechnicznych i przedsięwzięć o charakterze technicznym (w tym: braku danych o ich lokalizacji, zakresie, skutkach hydrologicznych, efektywności itp.) uznano, że nie ma możliwości wyprowadzenia bardziej szczegółowych (w przy tym racjonalnych, miarodajnych, uzasadnionych, odwołujących się do faktów i możliwych do przełożenia na treść aPZRP) ustaleń w zakresie oceny oddziaływań skumulowanych. Wysoki stopień ogólności ustaleń projektów aPZRP pozwolił wyłącznie na sformułowanie oceny oddziaływań skumulowanych odnoszących się do poszczególnych obszarów Natura 2000 (i obszarów chronionych), ale wyprowadzenie z tego wniosków dot.</p>

	<p>pod kątem możliwości osiągnięcia celów określonych dla danego obszaru. Ponadto, oddziaływanie skumulowane powinno odnosić się również do kumulacji presji wynikających ze wskazanych w projekcie APZRP inwestycji na konkretne obszary chronione, w kontekście zakazów obowiązujących wobec poszczególnych form ochrony, tj. zarówno tych wynikających z ustawy o ochronie przyrody, jak i aktów prawa miejscowego je wyznaczających. Wskazać także należy, że kompleksowa ocena oddziaływań skumulowanych powinna odnosić się do całości programu, a nie jedynie konkretnych działań inwestycyjnych.</p> <p>Program zawiera działania, zarówno nietechniczne jak i techniczne, które określone zostały jako koncepcje zabezpieczeń przeciwpowodziowych dla konkretnych lokalizacji, stąd wszelkie działania możliwe do określenia w układzie przestrzennym trzeba uwzględnić w analizie oddziaływań skumulowanych. Ponadto działania nietechniczne także powinny zostać przeanalizowane pod kątem oddziaływań skumulowanych. Wyniki analiz oddziaływań skumulowanych, zarówno w odniesieniu do etapów realizacji jak i eksploatacji inwestycji, powinny stać się podstawą do zaproponowania stosowanych działań minimalizujących, lub w razie konieczności - działań kompensujących. Co więcej, analiza oddziaływania skumulowanego planowanych przedsięwzięć nie powinna ograniczać się jedynie do inwestycji położonych na danym obszarze chronionym, ale także do innych obszarów chronionych, np. działania planowane do realizacji na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły mogą kumulować oddziaływania na terenie nie tylko tego obszaru, ale także oddziaływać na obszary chronione położone w dolnym biegu rzeki, np. na obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły. Zagadnienie to powinno zostać uszczegółowione w ostatecznej wersji prognozy.</p>			<p>celów i przedmiotów ochrony w tych obszarach byłoby zbyt daleko idące, bowiem prowadziłyby do nieuprawnionych wniosków. Przedstawienie informacji o tym, że w wielu obszarach chronionych są te same typy siedlisk przyrodniczych (i siedlisk gatunków) nie mogłoby prowadzić do wniosku, że właśnie te siedliska i gatunki będą pod wpływem oddziaływań skumulowanych. Wynika to z tego, że ogólnikowy charakter ustaleń aPZRP w odniesieniu do działań i przedsięwzięć (oraz ich efektywności wyrażonej np. w zmianach hydrologicznych lub innych) nie pozwala na wyprowadzenie tak daleko idących wniosków. W tej sytuacji autorzy prognozy uznali, że wprowadzenie tak wysokiego poziomu szczegółowości nie dałoby przełożenia na uprawnione wnioski i prowadziłyby do zniekształcenia charakteru skutków środowiskowych aPZRP. Natomiast uznając ideę zawartą w treści uwagi za słuszną, autorzy prognozy sformułowali zalecenia/rekomendacje o charakterze systemowym odnoszące się do systemu zarządzania aspektami środowiskowymi przy wdrażaniu ustaleń aPZRP.</p>
6	<p>Ponadto, biorąc pod uwagę np. przedsięwzięcia techniczne o dużej skali, zaplanowane na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły m.in. budowa stopni wodnych na rzece Wiśle (stopień wodny poniżej Włocławka, a także stopnie wodne Gniew, Chełmno, Grudziądz i Solec Kujawski), zapis znajdujący się na str. 250 prognozy tj. „W obliczu braku wystarczających danych o inwestycjach (a więc także o ich skutkach przyrodniczych) nie ma racjonalnej podstawy do stwierdzenia ryzyka znaczącego</p>	projekt Prognozy OOS	Uwzględniona	<p>Zweryfikowano podejście metodyczne i przeprowadzono następujące kroki analityczne zapewniające zgodność z przepisami dot. znaczącego negatywnego oddziaływania - w tym m.in. na obszary Natura 2000:</p> <p>1) zidentyfikowano kolizje przestrzenne przewidywanych działań technicznych z:</p>

	negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000”, budzi poważne wątpliwości merytoryczne			<p>a) obszarami Natura 2000 oraz innymi obszarowymi formami ochrony przyrody (ustanowionymi w oparciu o polskie przepisy),</p> <p>b) korytarzami ekologicznymi kluczowymi dla spójności i integralności obszarów Natura 2000, w których przedmiotem ochrony są ryby i minogi; źródłem danych o tych korytarzach były projekty drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (wykorzystujące dane opracowane w ramach cyklu planistycznego 2016-2021 oraz uwzględniające m.in. dane z planów ochrony, planów zadań ochronnych i standardowych formularzy danych dla obszarów Natura 2000);</p> <p>2) w odniesieniu do działań technicznych (projekt aPZRP wskazuje, czy dane działanie ma charakter techniczny lub inny – autorzy prognozy nie ingerowali w zasady tej klasyfikacji) zlokalizowanych w obrębie obszarów Natura 2000 oraz korytarzy ekologicznych ważnych dla spójności i integralności obszarów Natura 2000, w których przedmiotem ochrony są ryby i minogi – przeprowadzono analizę pozwalającą na wskazanie, które z działań z pewnością nie generują ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000; w tym celu wyodrębniono działania, co do których:</p> <p>a) potwierdzono, że przeprowadzono dla nich (w ramach przygotowywania projektów aPZRP) indywidualną ocenę akceptowalności środowiskowej, stanowiącą element analizy wielokryterialnej (takie analizy były wykonane dla części działań wskazanych do realizacji w projekcie aPZRP – co jest omówione w części przedstawiającej oceniany dokument); analizy te wykazały, że żadne z ocenionych (a więc nie wszystkich) działań aPZRP nie generuje ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000;</p> <p>b) potwierdzono, że wydano dla nich decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, która potwierdziła brak ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000;</p> <p>c) potwierdzono, że działanie jest jedynie remontem lub odbudową obiektu budowlanego zniszczonego (np.</p>
--	---	--	--	--

				<p>w wyniku powodzi) po ustanowieniu obszaru Natura 2000 (co oznacza, że wytypowanie danego obszaru do tej formy ochrony uwzględniło istnienie tego obiektu;</p> <p>3) w ślad za powyższym, w prognozie rekomenduje się do usunięcia wszystkie pozostałe działania techniczne, które spełniają łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) są zlokalizowane w obrębie obszarów Natura 2000 oraz korytarzy ekologicznych ważnych dla spójności i integralności obszarów Natura 2000, w których przedmiotem ochrony są ryby i minogi; b) nie wykluczono wobec nich ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000, tj.: <ul style="list-style-type: none"> - nie wykonano dla nich indywidualnej oceny akceptowalności środowiskowej potwierdzającej brak ww. oddziaływania, - nie wydano dla nich ostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach potwierdzającej brak ww. oddziaływania, - nie potwierdzono, że działanie jest jedynie remontem lub odbudową obiektu budowlanego zniszczonego (np. w wyniku powodzi) po ustanowieniu obszaru Natura 2000. <p>Uwzględnienie ww. rekomendacji jest warunkiem uznania, że ustalenia projektu aPZRP nie generują ryzyka znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000.</p>
7	<p>– Część działań planowanych do realizacji w ramach APZRP została wskazana w poprzednim planie zarządzania ryzykiem powodziowym. Dla niektórych przedsięwzięć mogły zostać wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, a także zostać zidentyfikowane ewentualne znaczące oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. W opiniowanym dokumencie nie podano, czy i które z przedsięwzięć przeanalizowano pod kątem oddziaływania na środowisko na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę art. 52 ust. 1 ustawy ooś, należy podkreślić, że prognoza powinna uwzględniać aktualny stan realizacji proponowanych działań, w tym tych, które posiadają decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. W przypadku inwestycji, w odniesieniu do których prowadzona jest procedura oceny</p>	projekt Prognozy OOŚ	Wyjaśniona	<p>W ostatecznej liście działań uwzględniono fakt wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w odniesieniu do tych działań, które są zlokalizowane w obszarach Natura 2000 lub w korytarzach ekologicznych ważnych dla tych obszarów Natura 2000, w których przedmiotem ochrony są ryby i minogi. Wydanie decyzji potraktowano jako dowód na to, że przedsięwzięcie jest zgodne z prawnymi wymaganiami ochrony obszarów Natura 2000. Takie potraktowanie wydanych decyzji pozwoliło na zastosowanie jednolitego podejścia wobec przeprowadzonych postępowań administracyjnych. Nie wykorzystano pozostałych ustaleń wynikających z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, ze względu na bardzo zróżnicowany poziom szczegółowości i</p>

	oddziaływania na środowisko i został sporządzony raport ooś, z dużym prawdopodobieństwem można określić rodzaje i nasilenie oddziaływań. Dla pozostałych inwestycji dokonanie symulacji prawdopodobnych oddziaływań należy przeprowadzić w ramach analiz uwzględniających zakres i uwarunkowania planowanych działań oraz wszelkie obiektywnie dostępne dane.			metodyki zastosowane na etapie postępowań poprzedzających wydanie ww. decyzji. Zestawienie takich informacji byłoby niemiarodajną próbą porównywania zagadnień niemożliwych do racjonalnego porównania. Nie miałyby także wpływu na konkluzje SOOŚ oraz na treść ocenianego dokumentu.
8	– Do typu działania pn. „Dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzenia wód” (tab. 1 od str. 22 prognozy) zaliczono „wszystkie działania polegające na oddaniu przestrzeni rzece, ale także utrzymaniu w należytym stanie terasy zalewowej rzek.”. Jednocześnie wymieniono przykłady działań i wskazano m.in. na budowę, przebudowę, remont umocnień brzegów i koryta cieków, czy kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego cieków. Wskazane przykłady działań stoją w sprzeczności z jego ogólnym opisem. „Oddanie przestrzeni rzece” powinno polegać na jej renaturyzacji, czyli przywróceniu rzece, uprzednio uregulowanej, stanu zbliżonego do naturalnego (istniejącego przed regulacją lub występującego w naturze). Utrata naturalności rzeki i doliny najczęściej była związana z radykalnymi przekształceniami w wyniku regulacji, w tym prostowaniem koryt, zwiększaniem spadku, ujednolicaniem kształtów i wymiarów przekrojów poprzecznych, likwidacją nieregularności brzegów i dna, niszczeniem ekotonów, odcięciem połączeń starorzeczy z korytem głównym, ograniczeniem zasięgu i czasu trwania zalewów dolinowych	projekt aPZRP	Uwzględniono	Nazwa i opis typu działania zostały zmienione w następujący sposób: Działanie polega na realizacji działań technicznych zmierzających do umożliwienia przeprowadzenia wód powodziowych w celu ochrony obszarów szczególnie wrażliwych przed ich zalaniem. Do takich działań należy zaliczyć wszystkie działania polegające na oddaniu przestrzeni rzece, ale także utrzymaniu w należytym stanie terasy zalewowej rzek. Działania te, w procesie ich planowania, powinny podlegać analizie skutków ich realizacji w kontekście możliwości wystąpienia transferu ryzyka powodziowego na tereny położone poniżej planowanej inwestycji. Przy czym transfer ryzyka występuje wówczas, gdy wzrostowi zagrożenia powodziowego, wskutek realizacji działania towarzyszy istotny wzrost strat powodziowych. W przypadku konieczności przeprowadzenia modernizacji wałów przeciwpowodziowych, w uzasadnionych przypadkach (pod względem merytorycznym, ekonomicznym, przy uwzględnieniu zagospodarowania obszaru zawala, analizie przebiegu oraz stanu lokalnej infrastruktury drogowej, wodociągowej, gazowej itp.), dopuszcza się możliwość zaprojektowania rzędnej korony wału niższej niż wynika to z wymogów Rozporządzenia Ministra Środowiska z 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, jednakże nie niższej niż rzędna wody przy przepływie o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ ($Q_{1\%}$), z bezpiecznym wzniesieniem korony wału powyżej wody $Q_{1\%}$ wynoszącym 0.3m. W każdym przypadku konieczne

				<p>jest uzyskanie odstępstwa od wymogów wyżej wymienionego rozporządzenia.</p> <p>Przy realizacji działań należy uwzględnić m.in. zapisane w drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy informacje dotyczące renaturyzacji wód powierzchniowych oraz, o ile to będzie możliwe, stosować rozwiązania zawarte w Podręczniku Dobrych Praktyk Renaturyzacji Wód Powierzchniowych (Kraków 2020), opracowanym w ramach przedsięwzięcia „Opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych”, na zamówienie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.</p>
9	<p>– W prognozie porównano spójność celów ochrony środowiska określonych w „Unijnej Strategii Bioróżnorodności do 2030 r.” z celami APZRP. Stwierdzono, że „Spójność celów Strategii i celów środowiskowych PZRP zawiera się w wyrażonej w celach i działaniach potrzebie ochrony bioróżnorodności, które w Strategii są określone jako element odbudowy zasobów przyrodniczych łagodzących skutki zmian klimatu. Wyraża się także w zobowiązaniach, których realizację z gruntu prawnego ma przypisane PZRP.” Podkreślenia wymaga, że „Unijna Strategia Bioróżnorodności do 2030 r.” nakłada zobowiązania związane ze wzrostem obszarów chronionych, z naciskiem na rygorystyczną ochronę unijnych lasów, z działaniami związanymi z celami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym na przywrócenie co najmniej 25 tys. km rzek w UE do stanu charakterystycznego dla rzek swobodnie płynących. Kładzie także nacisk na realizację zadrzewień i zalesień z poszanowaniem zasad ekologicznych i ochronę starodrzewów, co także ujęto w prognozie (str. 44). Jednak proponowane w ramach APZRP działania ukierunkowane są głównie na:</p> <p>– budowę, odbudowę, przebudowę, rozbudowę wałów przeciwpowodziowych, modernizację nabrzeży cumowniczych w portach rzecznych, budowę, przebudowę, odbudowę i remont stacji pomp; (ponad 400 działań technicznych);</p>	projekt Prognozy OOS	Wyjaśniona	<p>Treść projektu aPZRP nie daje podstaw do subiektywnego stwierdzenia, że „(...) inwestycje ukierunkowane np. na odtwarzanie retencji dolinowej rzek, renaturyzację, zalesianie, czy odtwarzanie obszarów wodno-błotnych, czyli wpisujących się w cele Strategii, wydają się być jedynie dodatkiem do ww. dużych projektów inwestycyjnych (...)”. Zadania inwestycyjne wskazane w aPZRP nie wyczerpują katalogu interwencji wynikających z aPZRP – na co wskazują typy działań, uwzględniające m.in. „odtworzenie retencji dolinowej rzek, renaturyzację, zalesianie, czy odtwarzanie obszarów wodno-błotnych”. Z tego powodu uprawnione jest twierdzenie, że projekt aPZRP nie koliduje z celami Unijnej Strategii Bioróżnorodności do 2030. Oczywiście faktem jest to, że poprzez brak wskazania konkretnych projektów z zakresu „odtworzenia retencji dolinowej rzek, renaturyzacji, zalesiania, czy odtwarzania obszarów wodno-błotnych” nie da się oszacować wkładu aPZRP w realizację ww. Strategii, niemniej aktualny pozostaje wniosek o tym, że aPZRP nie koliduje z ustaleniami Strategii.</p> <p>W Prognozie w rozdziale 3.1. Analiza zgodności ocenianego dokumentu z polityką ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym UE; w punkcie dotyczącym Unijnej Strategii Bioróżnorodności do 2030 r. (tytuł w j. ang.: EU Biodiversity Strategy for 2030) w akapicie</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – koncepcję i dokumentację projektową dla budowy zbiorników retencyjnych, budowę zbiorników retencyjnych, w tym suchych, kształtowaniu przekroju podłużnego i poprzecznego koryta cieków, budowę murów oporowych, budowę polderów (ponad 80 działań technicznych); – budowę, przebudowę i remont umocnień brzegów i koryta cieków, kształtowanie przekroju poprzecznego i podłużnego cieków, budowę budowli odcinających, przebudowę ostróg, przebudowę mostów, prace utrzymaniowe w korytach cieków i w międzywalu (84 działania techniczne). <p>Natomiast inwestycje ukierunkowane, np. na odtwarzanie retencji dolinowej rzek, renaturyzację, zalesianie, czy odtwarzanie obszarów wodno-błotnych, czyli wpisujących się w cele Strategii, wydają się być jedynie dodatkiem do ww. dużych projektów inwestycyjnych. Co więcej, na str. 182 projektu Prognozy umieszczono informację, że działania związane z renaturyzacją dolin rzecznych, odtwarzaniem terenów zalewowych (...) nie zostały zaplanowane w projekcie APZRP na obszarze dorzecza Wisły, jednak zaleca się ich uwzględnienie w realizowanych działaniach koncepcyjnych i analitycznych. Wobec powyższego deklarowanie zbieżności i spójności celów projektu APZRP z celami Unijnej Strategii Bioróżnorodności do 2030 nie jest zasadne</p>			<p><u>„Porównanie spójności celów ochrony środowiska z celami aPZRP:”</u></p> <p>zawarto:</p> <p>Biorąc pod uwagę cel jakiemu służy oceniany dokument tj. zmniejszenie ryzyka powodziowego oraz ewentualnych strat związanych z wystąpieniem powodzi, zaznaczyć należy, iż cele jakich realizację zakłada przedmiotowy dokument mogą być trudno lub niemożliwe do zrealizowania przy braku negatywnego oddziaływania na ochronę bioróżnorodności. W szczególności dotyczy to działań technicznych zwłaszcza tych powiązanych z ingerencją w koryto cieków. W tym kontekście należy wskazać, iż oceniany dokument jest w kolizji z celami w zakresie ochrony bioróżnorodności w obszarze gospodarki wodnej, w tym w obszarze przywracania rzek do stanu charakterystycznego dla rzek swobodnie płynących. Działania techniczne, zwłaszcza te powodujące ingerencję w koryto rzeczne, a w szczególności te związane z zaburzeniem swobodnego przepływu rzek nie tylko zaburzają swobodny przepływ rzek, ale w bezpośredni sposób prowadzą do pogorszenia warunków funkcjonowania istniejących ekosystemów, a w skrajnych przypadkach nawet ich zniszczenia. Natomiast, planowane w aPZRP działania nietechniczne związane z opracowaniem koncepcji i analiz powinny uwzględniać m.in. rozwiązania i warianty zgodne z celami określonymi w Unijnej Strategii Bioróżnorodności do 2030 r.</p>
10	<p>– Na str. 182 prognozy stwierdzono, że działania zaplanowane w APZRP będą miały m.in. oddziaływanie pozytywne na wody powierzchniowe. Oddziaływanie to „będzie skutkiem realizacji działań spowalniających odpływ powierzchniowy do cieków i zbiorników, bowiem gwałtowny spływ wód opadowych z zanieczyszczonych powierzchni miast czy też dróg powoduje zmywanie zanieczyszczeń z tych terenów i wprowadzanie ich do wód wraz ze spływem powierzchniowym.”. Należy wskazać jakie działania są przewidziane do realizacji w powyższym zakresie, a także określić jaka będzie ich skala.</p>	projekt Prognozy OOŚ	Nieuwzględniona	<p>Cytowany akapit jest ogólnym opisem, zgodnie ze zdaniem zawartym we wcześniejszym akapicie „Odniesienie się do oddziaływań konkretnych typów działań przedstawiono w kolejnym podrozdziale.”</p>

11	<p>– Na str. 223 prognozy wskazano, że realizacja ustaleń APZRP będzie miała zróżnicowany wpływ na środowisko przyrodnicze. Stwierdzono, że działania będą ukierunkowane m.in. na poprawę ciągłości ekologicznej rzek. W związku z powyższym należy doprecyzować, jakie konkretne działania będą prowadzić do poprawy ciągłości ekologicznej rzek. Pożądane jest również podanie obszarów problemowych, których te działania będą dotyczyć.</p>	projekt Prognozy OOS	Uwzględniona	<p>Doprecyzowano poprzez wskazanie, że poprawa ciągłości ekologicznych rzek może nastąpić "np. w związku z remontem lub przebudową urządzeń wodnych". Przedmiotowe zagadnienie nie ma żadnego związku z obszarami problemowymi.</p>
12	<p>– W prognozie (str. 223) odwołano się do zadania pn. „Weryfikacja działań oraz opracowanie nowych programów działań.”. W przywoływanym raporcie z realizacji ww. zadania, wskazano między innymi, że sposobem poprawy bilansu wodnego zlewni jest zwiększanie jej lesistości oraz właściwa gospodarka na terenach leśnych. Następnie, w projekcie Prognozy opisano wpływ lasów na kształtowanie reżimu hydrologicznego cieków, a także stwierdzono, że „Wspomniany wyżej raport zawiera analizę możliwości zwiększenia retencji leśnej w celu redukcji ryzyka powodziowego w obszarach problemowych na obszarze dorzecza Wisły.”. Jednocześnie nie ustalono konkretnych lokalizacji dla zalesień, a jedynie ich zakres (tab. 28 na str. 224 projektu Prognozy). W związku z powyższym należy doprecyzować, na jakim etapie wskazywane będą obszary przeznaczone pod zalesienia, a także określić podmioty odpowiedzialne za ich realizację.</p>	projekt Prognozy OOS	Uwzględniona	<p>W prognozie zmieniono nagłówki tabeli oraz wprowadzono treść: "Nie ustalono konkretnych lokalizacji dla ww. zalesień; ustalono jedynie potencjalne możliwości wprowadzenia zalesień. Rezultat tej analizy przedstawiono w poniższej tabeli.</p> <p>W ostatecznej wersji projektu aPZRP załączono informację o skuteczności redukcji przepływów powodziowych wynikających ze ewentualnego zwiększenia powierzchni zalesiania w odniesieniu do poszczególnych obszarów problemowych. Należy jednak podkreślić, że działania takie mają dość ograniczoną skuteczność, a ich efektów można oczekiwać po kilkudziesięciu latach. Przeprowadzone analizy mają charakter ogólny i nie uwzględniają szeregu czynników m.in. struktury właścicielskiej gruntów i ewentualnych rozwiązań prawnych umożliwiających przekształcenie gruntów na odpowiednie pod zalesianie. Wyniki analizy uwzględniają potencjalne tereny, które po przeprowadzeniu dodatkowych badań można byłoby przekształcić w tereny leśne.</p> <p>Warto podkreślić, że zalesienia prowadzone w nieodpowiedniej lokalizacji mogą zwiększyć zagrożenie powodziowe, pogorszyć konsekwencje wystąpienia powodzi lub doprowadzić do zniszczeń w środowisku przyrodniczym. Wprowadzanie zalesień w nieodpowiednim miejscu (np. w obrębie chronionych siedlisk przyrodniczych o charakterze łąkowym lub siedlisk gatunków preferujących tereny niezalesione) może spowodować negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze."</p>

13	– Stwierdzono także (str. 224), że „zalesienia prowadzone w nieodpowiedniej lokalizacji mogą zwiększyć zagrożenie powodziowe, pogorszyć konsekwencje wystąpienia powodzi lub doprowadzić do zniszczeń w środowisku przyrodniczym.”. Z uwagi na ogólnikowość stwierdzenia, zasadne jest jego uszczegółowienie o wskazanie rekomendacji dotyczących zasad tworzenia zalesień mających na celu redukcję ryzyka powodziowego w obszarach problemowych. Ponadto należy zauważyć, że działania zmniejszające ryzyko powodziowe powinny polegać także na ochronie terenów przed wycinką, a także przebudowie drzewostanów w kierunku większej wodochłonności w górskich obszarach zlewni	projekt Prognozy OOS	Uwzględniona	W prognozie wprowadzono tekst: "zalesienia prowadzone w nieodpowiedniej lokalizacji mogą zwiększyć zagrożenie powodziowe, pogorszyć konsekwencje wystąpienia powodzi lub doprowadzić do zniszczeń w środowisku przyrodniczym. Wprowadzanie zalesień w nieodpowiednim miejscu (np. w obrębie chronionych siedlisk przyrodniczych o charakterze łąkowym lub siedlisk gatunków preferujących tereny niezalesione) może spowodować negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze."
14	– W prognozie (str. 62) zadeklarowano, że „zarówno realizacja inwestycji jak i działań z katalogu działań dla obszaru dorzecza Wisły nie spowoduje wystąpienia negatywnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska na obszarze państw sąsiednich”, jednak nie przedstawiono szczegółów dotyczących wnioskowania w tym zakresie, a przedstawiono przede wszystkim informacje o podstawach prawnych prowadzenia oceny transgranicznego oddziaływania na środowisko.	projekt Prognozy OOS	Uwzględniona	Rozwinięto treść rozdziału nr 5 Prognozy.
15	– W załączniki nr 1, wskazane jest uzupełnienie informacji w kolumnie „nazwa obszaru problemowego”, ponieważ część działań, w szczególności o charakterze technicznym, nie została przyporządkowana do żadnego zidentyfikowanego w APZRP (str. 134-146) obszaru problemowego (np. Zabezpieczenie przed powodzią terenu m. Jarosławia poprzez zmianę parametrów hydraulicznych koryta pot. Szewnia w km od 16+115 do 16+761 – poz. 225; Budowa lewego wału o długości 2163 m na cieku Głęboka oraz budowa prawego wału o długości 3500 m – poz. 318; Budowa zbiornika wodnego Czernicha na dopływie Wątołu – poz. 357; Budowa zbiornika wodnego Łękawica Górna na Wątoczku – poz. 359; Budowa zbiornika wodnego Wierna Rzeka na rz. Łososinie, na terenie gmin Łopuszno, Piekoszów i Strawczyn – poz. 425; Ochrona przeciwpowodziowa miasta Zakopane - Zabudowa potoku Młyniska w km 0+000 - 1+000 – poz. 462; Budowa zbiornika wodnego na cieku Prądnik w km 18+840 – poz. 726; Regulacja koryta cieku Wysoki, gm. Jasienica – poz. 756). Wobec powyższego zasadne jest określenie zasadności realizacji	projekt aPZRP	Wyjaśniona	Spośród 873 działań znajdujących się na ostatecznej liście działań aPZRP, znajduje się 649 działań o charakterze technicznym, w tym 523 działania techniczne bezpośrednio przypisane obszarom problemowym. Pozostałe 126 działań technicznych znajdujących się na ostatecznej liście działań wynika z konieczności: <ul style="list-style-type: none"> • kontynuowania zaplanowanych w I cyklu planistycznym działań choć z ich lokalizacji wynika brak ich pozytywnego oddziaływania na obszary problemowe wyodrębnione w II cyklu planistycznym – 101 działań; • podjęcia pilnych prac związanych z odbudową funkcjonalności zniszczonych obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej, ponieważ bez podjęcia takich działań obszary dotychczas chronione są obecnie narażone na gwałtowny wzrost ryzyka powodziowego – 1 działanie; • zapewnienia funkcjonalności istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej – 4 działania;

	przedsięwzięć technicznych, niezaliczonych do żadnego z wyznaczonych obszarów problemowych.			<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzania wód powodziowych na odcinkach, gdzie obszary szczególnego zagrożenia powodziowego charakteryzują się dużą wrażliwością - 7 działań; • ochrony lub zwiększenia retencji zlewniowej na gruntach zurbanizowanych – 4 działania; • ochrony lub zwiększenie retencji dolin rzecznych – 9 działań. <p>Należy podkreślić, że wśród tej grupy działań mamy działania na różnym poziomie ich realizacji. Są wśród nich działania, które przeszły proces ich planowania i rozpoczęto ich wykonanie na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych. Inne są na etapie prac koncepcyjnych, które muszą doprowadzić do uzyskania stosownych decyzji administracyjnych.</p>
16	– Z treść APZRP, w szczególności z zapisów na str. 239, wynika, że tzw. analiza akceptowalności środowiskowej została przeprowadzona jedynie dla działań planowanych do realizacji w obszarach problemowych. Część działań, w szczególności o charakterze technicznym (w tym polegających na budowie zbiorników retencyjnych), nie została przyporządkowana do żadnego zidentyfikowanego obszaru problemowego. Nie jest więc do końca jasne, czy działania nieprzyporządkowane do żadnego z obszarów problemowych, były oceniane względem tzw. akceptowalności środowiskowej oraz czy wszystkie działania techniczne planowane do realizacji poza obszarami problemowymi, będą miały wpływ na redukcję ryzyka powodziowego w obszarach problemowych.	projekt aPZRP	Wyjaśniona	<p>W zgodzie z opracowaną metodyką, dla dorzecza Wisły zaplanowano katalog działań redukujących ryzyko powodziowe poprzez realizację wszystkich trzech celów głównych projektu aPZRP, zwany ostateczną listą działań. Algorytm tworzenia ostatecznej listy działań przedstawiono na schemacie zamieszczonym w aPZRP dla obszaru dorzecza Wisły (rozdział 6.2. podrozdział 6.2.1. Zasady tworzenia katalogu działań redukujących ryzyko powodziowe) opisano poniżej.</p> <p>Pierwszym etapem tworzenia ostatecznej listy działań redukujących ryzyko powodziowe było sformułowanie wstępnej listy działań. Podstawę do przygotowania wstępnej listy działań stanowiły analizy dostępnych dokumentów planistycznych, których wyniki uporządkowano w czterech listach działań stanowiących:</p> <p>A – efekt przeglądu i weryfikacji listy działań zawartych w PZRP;</p> <p>B – efekt przeglądu i weryfikacji Programu Planowanych Inwestycji w Gospodarcę Wodnej (PPI);</p> <p>C – efekt przeglądu i weryfikacji innych dokumentów w gospodarce wodnej;</p> <p>D – efekt przeglądu i weryfikacji prowadzonych lub planowanych do wykonania przez inne podmioty niż Wody</p>

				<p>Polskie działań, które wykonawca zebrał z wykorzystaniem ankiety.</p> <p>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym realizuje trzy cele główne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego; 2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego; 3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. <p>W przypadku działań realizujących cel 1, które mają za zadanie nie dopuścić do wzrostu ryzyka powodziowego oraz w przypadku działań realizujących cel 3, które mają poprawiać system zarządzania ryzykiem powodziowym, to działania te zasilają ostateczną listę działań bez konieczności przeprowadzania analizy ich efektywności ekonomicznej, a także analiz wielokryterialnych.</p> <p>Działania realizujące cel 1 skierowane są na działania interwencyjne związane z odtworzeniem funkcjonalności istniejącego systemu przeciwpowodziowego utraconej w wyniku zniszczenia jego elementu. W takich sytuacjach działania służą odbudowie takiego elementu systemu przeciwpowodziowego chroniącego mieszkańców i ich dobytek, który od wielu lat wpisany był w funkcjonowanie ekosystemu. W trakcie przeprowadzanych konsultacji interesariusze wielokrotnie podnosili problem polegający na tym, że zniszczone urzędnice lub przerwane wały powodują, że ich poczucie bezpieczeństwa uległo radykalnemu obniżeniu i domagali się pilnej interwencji. Stąd też działania celu 1 w wielu przypadkach reprezentują nadrzędność interesu publicznego. Wśród działań realizujących cel 1 znalazły się również działania zaplanowane w PPSS, które również mogą służyć ograniczeniu wzrostu ryzyka powodziowego wynikającego ze zmian klimatu.</p> <p>Działania realizujące cel 3 to w większości działania nietechniczne wzmacniające system zarządzania ryzykiem powodziowym, których realizacja nie ma wpływu na środowisko naturalne. W aPZRP dla dorzecza Wisły zamieszczono tabelę 15 charakteryzującą potencjalny wpływ na osiągnięcie celów środowiskowych RDW dla</p>
--	--	--	--	---

				<p>poszczególnych typów działań, gdzie wskazano neutralny ich charakter.</p> <p>Działania zaplanowane w I cyklu PZRP i rozpoczęte, ale niezakończone w okresie obowiązywania I cyklu planistycznego, które nie przyczyniają się do redukcji ryzyka powodziowego w wyznaczonych obszarach problemowych także zasilają ostateczną listę działań bez konieczności prowadzenia analiz efektywności ekonomicznej oraz analiz wielokryterialnych. Wynika to z konieczności zachowania ciągłości procesu planistycznego. Trudno, aby kolejny plan zarządzania ryzykiem powodziowym unieważniał rozpoczęte już działania. Należy podkreślić, że zaplanowane i rozpoczęte w I cyklu działania w ilości 103 (101 – techniczne) są obecnie na różnym stadium ich realizacji.</p> <p>Działania zaplanowane i rozpoczęte w I cyklu planistycznym, które wpływają na redukcję ryzyka powodziowego w obszarach problemowych zostały uwzględnione w analizach. Przy czym działania te zostały uwzględnione w wariancie planistycznym WO bis, czyli wariancie, który pozwala przyjąć bazę dla analizy efektywności zaplanowanych działań. Zatem rezultatem selekcji wstępnej listy działań dla utworzenia bazowej listy działań było utworzenie listy działań realizujących tym razem cel 2, które bez przeprowadzania analiz zasiły ostateczną listę działań aPZRP, a także listy działań realizujących cel 1 i cel 3 aPZRP, które także zasiły ostateczną listę działań aPZRP.</p> <p>Zatem analizom skuteczności oraz efektywności (analizom CBA i MCA – w tym analizom środowiskowym) podlegały działania zakwalifikowane do bazowej listy działań, czyli działania służące redukcji ryzyka powodziowego w wyodrębnionych obszarach problemowych. Działania znajdujące się na bazowej liście działań służyły do tworzenia wariantów planistycznych podlegających ocenie efektywności ekonomicznej. Tak więc wyniki oceny środowiskowej wykonanej w ramach aPZRP były tylko i wyłącznie elementem analizy wielokryterialnej, obejmującej warianty planistyczne, które zostały zaproponowane dla wyznaczonych obszarów problemowych.</p>
--	--	--	--	---

				Na ostatecznej liście działań znalazły się również działania zaplanowane w ramach projektu pn. Program działań nietechnicznych i retencyjnych stanowiący element zarządzania ryzykiem powodziowym w regionach wodnych Małej Wisły i Górnej Wisły (zlewnia powyżej Krakowa), z uwzględnieniem ochrony przed powodzią miasta Krakowa – tzw. zadanie 5.7.1. Głównym celem Programu jest możliwość zminimalizowania ryzyka powodziowego na obszarze projektu poprzez zastosowanie działań nietechnicznych i retencyjnych, z uwzględnieniem przeciwdziałania skutkom suszy w regionie. Należy podkreślić, że przeprowadzone w ramach zadania 5.7.1 analizy pokrywają się co do zakresu i metod ze stosowanymi metodami analiz przeprowadzonych w ramach aPZRP. Dla projektu przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (wydane zostały opinie: Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska znak DOOŚ-TSOOŚ.410.3.2021.BW/KL z dnia 14.04.2021, Głównego Inspektora Sanitarnego znak GIS HŚ.BW.531.1.2020.WS z dnia 26.03.2021). Przeprowadzona została także procedura udziału społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
17	– W odniesieniu do ujętych w tab. 38 (str. 211) wskaźników rezultatów oznaczonych symbolami RA1 i RA3, zasadne jest uzupełnienie wartości danych wyjściowych i docelowych lub wyjaśnienie obecnych zapisów „brak danych”. Szczególnie jest to istotne wobec faktu, że „W I cyklu PZRP w obszarze dorzecza Wisły nie zrealizowano działań mających na celu wzrost powierzchni terenów oddanych rzece ...” (str. 158 APZRP).	projekt aPZRP	Uwzględniona	W ostatecznym dokumencie aPZRP zostały uzupełnione wartości wyjściowe, a także wartości docelowe wskaźników rezultatu. Tam, gdzie to konieczne dodano komentarz.
18	– W prognozie (tab. 1, od str. 22) wskazano katalog typów działań wraz z przykładami i liczbą działań z ostatecznej listy działań i przypisanymi im celami szczegółowymi w projekcie APZRP. W przypadku typu działania pn. Ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na gruntach leśnych zadrzewionych i zakrzewionych określono, że rozwiązania wpisujące się w ten typ działania mają na celu m.in.: spowolnienie lub zatrzymywanie odpływu wód na gruntach leśnych w obrębie małych zlewni; utrzymanie cieków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie; zachowanie krajobrazu jak najbardziej zbliżonego do	projekt aPZRP	Wyjaśniona	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym, wyróżniając ten typ działania, wskazały Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych, a także Dyrektorzy parków narodowych (w odniesieniu do lasów położonych w obrębie parku narodowego) jako organy odpowiedzialne za planowanie i realizację działań typu 1 oczywiście we współpracy z właściwymi regionalnymi zarządami gospodarki wodnej i właściwych urzędów morskich (w odniesieniu do lasów położonych w pasie technicznym na gruntach Skarbu Państwa. Należy podkreślić, że PGL Lasy Państwowe od

	<p>naturalnego; renaturyzacja cieków, odtwarzanie obszarów wodno-błotnych; zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych. Jednocześnie w celu realizacji ww. celów w ramach przedmiotowego typu działania zaproponowano jedynie 3 przedsięwzięcia o charakterze nietechnicznym. Nie zaplanowano działań technicznych. W związku z powyższym wyjaśnienia wymaga w jaki sposób przedsięwzięcia te będą wpisywały się w realizację/osiągnięcie założonych celów.</p>			<p>wielu lat posiadają i realizują swoje plany działań wpisujących się w realizację celów głównych 1 i 2 aPZRP. Przykładami działań realizowanych przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych” – program opracowany i realizowany w latach 2016-2022 przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych; • „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich” – program opracowany i realizowany w latach 2016-2022 przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych; <p>Rolą aPZRP jest wspieranie realizacji planów Lasów Państwowych, a także Parków Narodowych poprzez wskazanie pozytywnych efektów tych działań dla redukcji ryzyka powodziowego. Dokonane analizy, w ramach przygotowania aPZRP dla obszaru dorzecza Wisły, wskazały obszary małych zlewni, w których możliwe jest spłaszczenie fali powodziowej poprzez realizację działań należących do typu 1, 2 i 3.</p> <p>W ostatecznej wersji projektu aPZRP załączono informację o skuteczności redukcji przepływów powodziowych wynikających ze ewentualnego zwiększenia powierzchni zalesiania w odniesieniu do poszczególnych obszarów problemowych. Należy jednak podkreślić, że działania takie mają dość ograniczoną skuteczność, a ich efektów można oczekiwać po kilkudziesięciu latach. Przeprowadzone analizy mają charakter ogólny i nie uwzględniają szeregu czynników m.in. struktury właścicielskiej gruntów i ewentualnych rozwiązań prawnych umożliwiających przekształcenie gruntów na odpowiednie pod zalesianie. Wyniki analizy uwzględniają potencjalne tereny, które po przeprowadzeniu dodatkowych badań można byłoby przekształcić w tereny leśne.</p>
--	--	--	--	---

				<p>Problematyka zalesień poruszana była również w dorzeczu Wisły w dokumentach pt. „Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych na obszarze ZP Pilicy w ramach utrzymania oraz zwiększenia istniejącej zdolności retencyjnej w Regionie Wodnym Środkowej Wisły” oraz „Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych na obszarze ZP Wkry w ramach utrzymania oraz zwiększenia istniejącej zdolności retencyjnej w Regionie Wodnym Środkowej Wisły”. W pracach nad aPZRP uwzględniono zaproponowane w ramach dokumentu dla ZP Pilicy i ZP Wkry działania w zakresie zwiększenia retencji poprzez zalesienia. Jak wynika z analiz prowadzonych w ramach w/w projektów stopień zalesienia zlewni może korzystanie wpływać na bilans wodny terenu. Tereny leśne posiadają pojemność retencyjną, dzięki której zmniejszają i opóźniają przepływy wezbraniowe, chroniąc jednocześnie glebę przed wymywaniem. Przydatność lasów pod względem przeciwpowodziowym jest zróżnicowana w zależności od położenia w zlewni. Jak wynika z danych zalesienia powinny być wspierane pozostałymi działaniami zwiększającymi możliwości retencyjne tj. budowę zbiorników retencyjnych, rewitalizację starorzeczy, rewitalizację mokradeł, zwiększenie retencji na obszarach rolniczych oraz zurbanizowanych. Dlatego warto podkreślić, że dopiero zalesienia wspierane towarzyszącymi inwestycjami technicznymi oraz działaniami związanymi z modyfikacją sposobu gospodarowania gruntami w zlewni, mogą docelowo zapewniać kompleksową poprawę retencyjności w skali całego obszaru zlewni, a tym samym znaczącą redukcję negatywnych skutków suszy przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa powodziowego.</p>
19	<p>– Sytuacja analogiczna występuje w przypadku typu działania Ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na użytkach rolnych. Ten typ działania polega na wdrożeniu działań spowalniających odpływ wody z terenów rolniczych polegających m.in. na: spowolnieniu lub zatrzymaniu na obszarach użytkowanych rolniczo spływu wód powierzchniowych z małych zlewni przez odpowiednie zabiegi</p>	projekt aPZRP	Wyjaśniona	<p>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym, wyróżniając ten typ działania, wskazał organy uchwałodawcze i wykonawcze gmin (w zakresie opracowania i przyjmowania aktów planistycznych) oraz właściwych kierowników jednostek organizacyjnych PGWWP (w zakresie uzgadniania aktów i dokumentów planistycznych) jako organy odpowiedzialne za planowanie i realizację działań typu 2.</p>

	<p>agrotechniczne; wzmacnianiu usług ekosystemowych obszarów wiejskich, głównie poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych i zachowanie oraz odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradł; zwiększaniu mikroretencji, polegającej m. in. na odtwarzaniu i ochronie oczek wodnych, budowie małych stawów i zbiorników, których zadaniem będzie retencjonowanie wody na gruntach rolnych. W celu realizacji ww. celów w ramach przedmiotowego typu działania zaproponowano jedynie 3 przedsięwzięcia o charakterze technicznym. W związku z powyższym wyjaśnienia wymaga w jaki sposób przedsięwzięcia te będą wpisywały się w realizację/osiągnięcie założonych celów</p>			<p>Zmianie uległo brzmienie wskazanego typu działań. Po przeprowadzeniu weryfikacji typów działań wprowadzono nazwę „Ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na gruntach rolnych”. Zmiana ta wprowadza spójność między dokumentem aPZRP a dokumentem PPSS.</p> <p>Dokument aPZRP ma za zadanie wzmacniać plany budowy retencji na gruntach rolnych poprzez rekomendację planowanych przez jednostki samorządu terytorialnego działań związanych z różnymi formami retencji.</p> <p>Należy także podkreślić, że wspomaganiu małej retencji na terenach wiejskich służą również inne krajowe i europejskie programy tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania "Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych" PROW 2014-2020. <p>Jest to program dopłat do nawodnień dla gospodarstw rolnych realizowany przez ARMiR przeznaczony dla rolników. Wsparciem mogą zostać objęte następujące rodzaje operacji: wykonanie nowego nawodnienia, ulepszenie istniejącej instalacji nawadniającej, ulepszenie instalacji nawadniającej wraz z powiększeniem nawadnianego obszaru.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Retencja korytowa - Program kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych. <p>Jest to program Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, mający na celu poprawę stosunków wodnych w dolinach cieków. Działania w ramach Programu umożliwiają zatrzymanie wód opadowych i odpowiednie rozprószanie ich za pomocą systemów melioracyjnych, w celu nawodnienia terenów rolnych. Działania te w sposób znaczący prowadzą do lokalnej poprawy bilansu wodnego. Retencja korytowa przyczynia się do zwiększenia retencji glebowej w obszarach położonych w danej zlewni rzecznej, jak również wpływa korzystnie na poziom wód gruntowych oraz odnawialnych wód podziemnych. Program kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych jest realizowany zgodnie z zasadą, że wodę należy w maksymalnym stopniu gromadzić w miejscach, w których wystąpił opad atmosferyczny. Rozwój funkcji nawadniająco-odwadniających w systemach małych cieków oraz rowów</p>
--	---	--	--	---

				<p>na terenach rolnych pozwala zmniejszyć nacisk na wykorzystywanie wód podziemnych do celów nawodnień. Przewiduje się, że realizacja programu wpłynie na poprawę bilansu wodnego na powierzchni od 30 000 do 300 000 hektarów użytków rolnych, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem suszy rolniczej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokalne Partnerstwa do spraw Wody (LPW). <p>W 2020 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego podjęło prace nad utworzeniem lokalnych partnerstw na rzecz wody (LPW), których zadanie polega na zainicjowaniu, a następnie zacieśnianiu współpracy oraz stworzeniu sieci kontaktów pomiędzy lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami w zakresie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa. Celem Lokalnych Partnerstw do spraw Wody jest stworzenie pola współpracy między istotnymi podmiotami mającymi wpływ na gospodarkę wodną.</p>
20	<p>– Niezrozumiałe jest powiązanie działań polegających na modernizacji wałów przeciwpowodziowych z odtwarzaniem retencji dolinowej rzek (do których odniesiono się także w punkcie 4 tab. 1, str. 24 prognozy). Odtwarzanie retencji dolinowej powinno mieć miejsce głównie poprzez przywracanie funkcji ekosystemów zależnych od wód i terenów podmokłych oraz zdolności retencyjnej dolin rzecznych. Retencja dolinowa polega na czasowym zatrzymywaniu wód powodziowych zatapiających dno doliny lub opóźnieniu ich spływu w dół doliny w stosunku do wód przemieszczających się w korycie. Retencja dolinowa jest więc tym większa, im większa część całkowitej objętości przepływu jest przenoszona poza korytem oraz im większa jest różnica prędkości wód powodziowych pomiędzy korytem a obszarem pozakorytowym. Stąd też, pożądane są działania, które spowodują odtworzenie możliwości retencjonowania wód powodziowych w obszarach nadrzecznych.</p>	projekt aPZRP	Wyjaśniona	<p>Działanie polegające na przebudowie (modernizacji) wałów przeciwpowodziowych podejmowane jest w sytuacjach, gdy retencjonowanie wód powodziowych nie jest wystarczające dla ochrony wrażliwych obszarów, a więc nie jest związane bezpośrednio ze zwiększaniem retencji dolinowej a jedynie jest dodatkowym elementem ochrony przeciwpowodziowej wrażliwych obszarów w sytuacji, gdy działania ograniczające falę powodziową są niewystarczające. W pewnych sytuacjach modernizacja wałów polegająca na możliwości utworzenia polderów zalewowych służy zwiększeniu retencji dolinowej bowiem polder zalewowy w swojej istocie służy udostępnieniu dodatkowych obszarów doliny dla wód powodziowych.</p>

21	<p>– Należy doprecyzować, na czym polegać będą przedsięwzięcia służące odbudowie koryt cieków, np. Odbudowa koryta cieków Jasienicki w km 7+179 – 6+748 w m. Międzyrzecze Górne i km 14+425 – 14+663 w m. Jasienica, gm. Jasienica, pow. Bielski (poz. 735). Nie jest jasne, czy odbudowa koryt cieków oznaczać będzie ich renaturyzację, czy wręcz przeciwnie – zabudowę i odbudowę urządzeń regulacyjnych</p>	projekt aPZRP	Wyjaśniona	<p>Nawiązując do działania wymienionego w pytaniu, celem przedsięwzięcia pn. Odbudowa koryta cieków Jasienicki w km 7+179 – 6+748 w m. Międzyrzecze Górne i km 14+425 – 14+663 w m. Jasienica, gm. Jasienica, pow. Bielski (poz. 735) będzie zapewnienie bezpieczeństwa terenów zabudowanych oraz infrastruktury przed skutkami przepływu wielkich wód w korycie cieków Jasienicki. Istniejące umocnienia cieków na odcinkach realizacji inwestycji są w dużej mierze uszkodzone i ulegają dalszej dewastacji. Zakres prac będzie miał charakter wyłącznie prac remontowych (odtworzeniowych). Prace renowacyjne prowadzone będą na istniejących budowach wodnych (progi, stopnie) – bez ich przebudowy. Dla działania wydana została decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (Decyzja Wójta Gminy Jasienica z dnia 16.05.2013r. znak: GKOŚ.6220.4.10.2013).</p> <p>Oprócz wymienionej odbudowy koryta cieków Jasienicki (W_MW_1343) w aPZRP dla obszaru dorzecza Wisły znajduje się 12 działań polegających na odbudowie koryta/kanalu/rzeki. Poniżej wymienione inwestycje wraz z przypisanymi typami działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odbudowa koryta rzeki Liwa w km 0+000-30+825 oraz lewego wału przeciwpowodziowego w km 26+375-29+921; gm. Ryjewo, gm. Kwidzyn, gm. m. Kwidzyn, pow. kwidzyński, woj. Pomorskie (W_DW_162). • Kanał Panieński - odbudowa koryta kanału w km 8+200-31+555 gm. Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski, gm. Nowy Staw i Malbork, pow. malborski, woj. Pomorskie (W_DW_25). • Rzeka Bielawa – odbudowa koryta rzeki w km 10+334-21+408, gm. Pszczółki, pow. gdański ziemski, woj. pomorskie, Rzeka Bielawa Południowa – odbudowa koryta rzeki w km 0+000-3+275, gm. Pszczółki, pow. gdański ziemski, woj. Pomorskie (W_DW_9). • Odbudowa i modernizacja koryta cieków Wapienicki w km 8+200 - 9+930 w m. Bielsko-Biała, gm. Bielsko-Biała i w m. Międzyrzecze Górne gm. Jasienica (8+200-8+721, 8+910-9+930) (W_MW_2073).
----	---	---------------	------------	--

				<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa koryta rz. Babica km 0+260÷9+500, gm. Elbląg (W_DW_65). • Przebudowa koryta rz. Kumiela km 6+142÷20+097 m. Elbląg, gm. Milejewo (W_DW_67). • Rzeka Bielawa – odbudowa koryta rzeki w km 10+334-21+408, gm. Pszczółki, pow. gdański ziemski, woj. pomorskie, Rzeka Bielawa Południowa – odbudowa koryta rzeki w km 0+000-3+275, gm. Pszczółki, pow. gdański ziemski, woj. Pomorskie (W_DW_9). • "Zabezpieczenie przed powodzią miasta Rzeszowa i gm. Tyczyn poprzez kształtowanie koryta rzeki Strug. Strug – etap I – odcinkowa przebudowa - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego koryta rzeki Strug na długości 8,62 km na terenie miejscowości: Rzeszów, gm. Rzeszów, Tyczyn, gm. Tyczyn, woj. podkarpackie." (W_GWW_1906). • Zabezpieczenie przeciwpowodziowe polegające na przebudowie koryta rzeki Dąbrówka w km 4+923-6+667 w miejscowości Stale Siedlisko, gmina Grębów, powiat tarnobrzeski (W_GWW_3062). • Odbudowa i modernizacja koryta cieków Kubiców w km 0+100 - 0+900 w m. Cisiec gm. Węgierska Górka pow. Żywiecki etap II w km 0+334,5 - 0+900 (W_GZW_1319). • Odbudowa i modernizacja cieków Rudawka, gm. Jasienica (w zakresie 0+000-0+400, 0+429-1+359, 1+415-3+970) (W_MW_1318). • Odbudowa i modernizacja koryta cieków Wapienicki w km 8+200 - 9+930 w m. Bielsko-Biała, gm. Bielsko-Biała i w m. Międzyrzecze Górne gm. Jasienica (8+200-8+721, 8+910-9+930) (W_MW_2073). <p>Działania służące odbudowie koryt cieków zakwalifikowane zostały do typu działań nr. 31 tj. dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzania wód powodziowych na odcinkach, gdzie obszary szczególnego zagrożenia powodziowego charakteryzują się dużą wrażliwością. Działanie polega na realizacji działań technicznych zmierzających do umożliwienia przeprowadzenia wód powodziowych zagrażających zalaniem obszarów szczególnie wrażliwych. Do takich działań należy zaliczyć wszystkie działania</p>
--	--	--	--	--

				<p>polegające na oddaniu przestrzeni rzece, ale także utrzymanie w należytych stanie terasy zalewowej rzeki. Działania te, w procesie ich planowania, powinny podlegać analizie skutków ich realizacji w kontekście możliwości wystąpienia transferu ryzyka powodziowego na tereny położone poniżej planowanej inwestycji. Przy czym transfer ryzyka występuje wówczas, gdy wzrostowi zagrożenia powodziowego, wskutek realizacji działania towarzyszy istotny wzrost strat powodziowych.</p> <p>Przy realizacji działań należy uwzględnić m.in. zapisane w drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy informacje dotyczące renaturyzacji wód powierzchniowych oraz, o ile to będzie możliwe, stosować rozwiązania zawarte w Podręczniku Dobrych Praktyk Renaturyzacji Wód Powierzchniowych (Kraków 2020), opracowanym w ramach przedsięwzięcia „Opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych”, na zamówienie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.</p>
22	<p>– W APZRP przewidziano do realizacji 263 działania techniczne polegające na budowie lub przebudowie wałów przeciwpowodziowych. Wały przeciwpowodziowe poprzez zmniejszenie strefy zalewu i ograniczenie retencji wód powodziowych na dnie doliny, powodują odsunięcie zagrożenia powodziowego w dół biegu rzeki, z jednoczesnym zwiększeniem kulminacji fal powodziowych, a więc i zagrożenia powodziowego poniżej obwałowanego odcinka doliny. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia wymaga, czy problem ten był brany pod uwagę i analizowany podczas tworzenia listy działań przewidywanych do realizacji.</p>	projekt aPZRP	Wyjaśniona	<p>Obecnie (po konsultacjach społecznych) jest 256 działań przyporządkowanych do typu 29 „Budowa przebudowa wałów przeciwpowodziowych” (to 253 działań technicznych i 3 działania nietechniczne). Ponadto, oprócz ww. działań, sześć działań w obszarze dorzecza Wisły zagrożonym od strony morza i morskich wód wewnętrznych, polega na budowie wałów przeciwpowodziowych/przeciwsztormowych, które również można zaliczyć do typu działań 29.</p> <p>Do obszarów problemowych przyporządkowane jest 213 działań (210 technicznych i 3 nietechniczne), dla których przeprowadzono analizy uzasadniające ich realizację z uwzględnieniem możliwości transferu ryzyka powodziowego na obszary poniżej prowadzonych działań. Pozostałe 43 działania nie są przyporządkowane do żadnego obszaru problemowego, lecz są one kontynuacją zaplanowanych i rozpoczętych działań w I cyklu planistycznym.</p>

				Należy także zwrócić uwagę, że zaplanowane tego typu działania służące redukcji ryzyka powodziowego w obszarach problemowych poddane były szczegółowym analizom, w tym analizom wielowariantowym, które przewidywały inne alternatywne rozwiązania – w tym wykupy zagrożonych przez powódzie terenów. Ostateczne analizy wykazały wyższość wariantów przewidujących redukcję ryzyka powodziowego w obszarach problemowych z zastosowaniem rozwiązań wałowych. Ponadto rozwiązania alternatywne do ochrony wałami obszarów wrażliwych spotykały się z ogromnym oporem społecznym.
23	– Autorzy przedłożonych do zaopiniowania projektów dokumentów, istotną rolę w zwiększaniu retencji korytowej przypisują budowie, czy modernizacji jazów i stopni wodnych. Należy zwrócić uwagę, że zdolność retencyjna koryta cieku lub nawet całej doliny zmniejszy się, gdy zostanie ona wypełniona wodą w wyniku spiętrzenia.	projekt aPZRP	Wyjaśniona	W zaplanowanym działaniu nr W_DW_2773 pn. Koncepcja sterowania falą powodziową z wykorzystaniem infrastruktury żeglugowej będzie przeprowadzona wnikliwa analiza wykorzystania stopni wodnych Sierzewo, Solec Kujawski, Chełmno, Grudziądz i Gniew dla transformacji fali powodziowej. Przedmiotowa koncepcja powinna zbadać możliwość, a w przypadku jej stwierdzenia – najlepszy wariant sterowania stopniami wodnymi w celu efektywnego i bezpiecznego przeprowadzania wód powodziowych, umożliwiającego także redukcję objętości fali. Opracowanie to będzie służyło dla wykazania efektów wykorzystania infrastruktury żeglugowej dla redukcji ryzyka powodziowego. To ten dokument będzie szeroko dyskutowany, aby ostatecznie rozstrzygnąć wpływ budowy stopni wodnych na osiąganie celów planów zarządzania ryzykiem powodziowym.
24	– Należy wyrazić zastrzeżenie, że budowa nowych stopni wodnych na rzece Wiśle (stopień wodny poniżej Włocławka, a także stopnie wodne Gniew, Chełmno, Grudziądz i Solec Kujawski) zwiększy prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi zatorowych, a więc i ryzyka powodziowego, co nie zostało przeanalizowane w przedłożonych projektach dokumentów.	projekt aPZRP	Uwzględniona	Wskazana powyżej analiza zawarta w Koncepcji sterowania falą powodziową z wykorzystaniem infrastruktury żeglugowej (działanie nr W_DW_2773) powinna również uwzględnić powódzie zimowe (zatorowe). W związku z powyższym, rozszerzono zapis dotyczący opisu typu 21. Brzmi on następująco: Ten typ działania polega na zachęcaniu jednostek badawczych do prowadzenia badań w zakresie: możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji, stosowania różnego rodzaju działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji

				<p>powodziowej, budowy i przebudowy urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji powodziowej, usprawniania systemu zarządzania ryzykiem powodziowym, ale także zlecenia analiz eksperckich dotyczących wdrażania wyników badań w praktyce gospodarowania wodami.</p> <p>Do tego typu działań należą m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie koncepcji sterowania falą powodziową z wykorzystaniem infrastruktury żeglugowej, – opracowanie koncepcji rozbudowy retencji dolinowej, – opracowanie zasad sterowania zbiornikami przeciwpowodziowymi, – analizy wpływu zmian klimatu na zagrożenie powodziowe i wybór optymalnych typów działań ograniczających wzrost ryzyka powodziowego związanego ze zmianami klimatu.
25	– Niezbędne jest usunięcie rozbieżności pomiędzy zawartością załączników 1 i 2. APZRP. W załączniku 1 ujęto 874 inwestycje, a w załączniku 2 – 888, w tym obejmujące obszary dorzeczy Niemna i Pregoty.	projekt aPZRP	Uwzględniona	Rozbieżności pomiędzy zawartością załączników 1 i 2. aPZRP zostały usunięte.
26	Podsumowując, prognozę należy uzupełnić o przedstawienie właściwych i odpowiednich do poziomu szczegółowości – określonego cechami przewidywanych w APZRP przedsięwzięć (w tym przewidywana lokalizacja i istotne kwestie i czynniki z niej wynikające) – ocen oddziaływania na środowisko inwestycji i działań włączonych do APZRP. Przygotowane analizy powinny uwzględniać katalog oddziaływań wskazanych w art. 52 ustawy ooś. Dopiero w oparciu o merytorycznie uzasadnioną, wnikliwą ocenę oddziaływań na środowisko przedsięwzięć, należy m.in. zaproponować sposoby ograniczenia tych oddziaływań oraz rozpatrzyć rozwiązania alternatywne w zakresie założonego celu	projekt Prognozy OOŚ	Częściowo uwzględniona	Aktualne pozostaje zawarte w Prognozie stwierdzenie, że stopień szczegółowości analiz środowiskowych jest adekwatny do poziomu szczegółowości ocenianego dokumentu. Ponadto, w prognozie zastosowano zróżnicowany poziom szczegółowości analiz, tzn. w odniesieniu do działań technicznych oceniono je w sposób umożliwiający wyprowadzenie racjonalnych i uzasadnionych wniosków mogących mieć przełożenie na treść aPZRP lub na zasady jego wdrażania. W obliczu braku danych o przewidywanych działaniach nietechnicznych i przedsięwzięć o charakterze technicznym (w tym: braku danych o ich lokalizacji, zakresie, skutkach hydrologicznych, efektywności itp.) uznano, że nie ma możliwości wyprowadzenia bardziej szczegółowych (w przy tym racjonalnych, miarodajnych, uzasadnionych, odwołujących się do faktów i możliwych do przełożenia na treść aPZRP) ustaleń w zakresie oceny oddziaływań skumulowanych. Charakter ustaleń aPZRP w odniesieniu do działań i przedsięwzięć (oraz ich efektywności wyrażonej np. w zmianach hydrologicznych lub innych) nie pozwala na

				<p>wyprowadzenie bardziej szczegółowych wniosków. W tej sytuacji autorzy prognozy uznali, że dokonanie próby bardziej szczegółowych analiz nie mogłoby być zbudowane na faktach (tj. na odpowiednio szczegółowych ustaleniach PZRP), a więc nie mogłoby mieć uprawnionego przełożenia na wnioski, a także prowadziłoby do zniekształcenia charakteru skutków środowiskowych aPZRP. Natomiast uznając ideę zawartą w treści uwagi za słuszną, autorzy Prognozy sformułowali zalecenia/rekomendacje o charakterze systemowym odnoszące się do systemu zarządzania aspektami środowiskowymi przy wdrażaniu ustaleń aPZRP.</p>
--	--	--	--	--